

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Siklóssy László*
 Cím: *Egy Dunahid-kalandor Széchenyi előtt*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Bp
(Hely)

1926. 6. 9.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Osztályozás.

Tárgy

92

Hely

Kampfmiller

Idő

"1926"

Személy

Egy Dunahid-kalandor Széchenyi előtt

Irtá: *Siklóssy László*

Tudvalevő, hogy Széchenyi propagandája egy állandó Dunahid érdekében több magyar mérnök és vállalkozó ambícióját felkeltette, úgy hogy 1828 és 1838 között öt különböző terv merült fel az eszme megvalósítására. Petrőzai Trattner Károly, genie-corps-beli kapitány, Maderpach és Hoffmann ruszkabányai vasgyárosok, Győri Sándor, végül Vásárhelyi Pál mérnökök voltak azok, akik konkrét tervekkel léptek a közönség és a hatóság elé.

Bár a Széchenyi-Clark-féle megoldás messze fölülte áll a többinek, ezektől sem lehet megtagadni a komolyságot, sőt pl. Vásárhelyitől a zsenialitást. Mindötüknek egy sorsa lett: csak a kultúrtörténész emlékszik rájuk. Volt azonban még egy hidtervező, aki komolyságban nem volt ugyan méltó társa a most említetteknek, de csaknem husz évig tartó féktelen agitációjával és önreklámjával mégis előmozdította a hid tervét, ha nem is a magáét, a — Széchenyiét.

A história visszanyulik olyan időbe, amikor Széchenyi még nem foglalkozott a hidtervvel.

Már 1820-ban u. i. néhány vállalkozó többféle hidtervet mutatott be a Magyar Nemzeti Muzeumban. Az év végén egyszerre váratlan vetély-verseny társuk támadt egy *Kampfmiller* nevű ur személyében. Ki volt Kampfmiller? Öreg emberek emlékeztek arra, hogy még Buda visszafoglalása után lakott Budán egy igen tekintélyes ember, akit ugyancsak Kampfmillernek hívtak. Háza is volt. Hadi irnok volt a címe, ami aféle katonai főszámvevőt jelentett. Ennek lett volna a leszármazottja a hirtelen felbukkant

Kampfmiller, akiről csak annyit tudtak, hogy Linzből jött és már ki is bérelte a Váci-utcai „Hétválasztó fejedelem” nagytérmet.

Kampfmiller jött, bérelt és kicsomagolt. Előszedte az ő gyönyörű hidmodelljét s azt impozáns módon állította fel a teremben. A városban falragaszok hirdették a látványosságot s a szálló bejárásánál külön könyveskét árultak az új világsodáról. Nem csoda, ha senkisément a Nemzeti Muzeumba az ott szerényen meghuzódó egyéb terveket nézni.

Schams Ferenc és Schönholz Frigyes tudósításaiból tudjuk a további részleteket. A látogatókat maga a tervező fogadta és nagy bőbeszédűséggel mutatta be a négynyílású fahidat, amelyet négy kőpillér tartott volna fenn. A hid élettartama csekély 400—500 esztendő lett volna, minden javítás szüksége nélkül, „kivéven a minden husz-harminc esztendőben megejtendő átfestést”.

A pesti laikus közönség nagy álmélkodással fogadta a tervet, amely ellen csak a várható jégtorlódás miatt merültek fel aggályok. Annál csábítóbb volt a hid ára: 240.000 forint, amíg eladódik, mindenki csak milliókba kerülő hidról hallott. A szakértők ugyancsak csóválták a fejüket és kijelentették, hogy nem hiszik, hogy ezért az árért ilyen örökideig tartó hidat lehessen építeni.

1820-ban a hid kérdése még nem is volt éretten a megvalósításra. Kampfmiller azonban nem engedte magát elkedvetleníteni. Hol itt, hol ott bukkant fel tervével. Kiderült a pesti kiállítás előjátéka is. Ezt megelőzőleg u. i. Kampfmiller már Bécsben is bemutatta a tetszetős modelljét, amelyért a közönség szívesen fizette meg a belépődíjat és csak akkor háborodott fel, amikor megtudta, hogy hidtervezője még soha nem látta a pestbudai Dunát. Hogy eféle kiesínyes kifogásoknak elejét vegye, Kampfmiller hirtelen megrendezte a pesti kiállítást.

Pesten, épen azért, mert komolyan vették, elhalmozták őt kérdésekkel, többek közt olyanfélékkel, hogy vajjon a hid elbírja-e majd a rajta áthajtandó nagymennyiségű marhacordát. A temperamentumos Kampfmillernek sem kellett több, rángrott a hatvanháromszorosan lekicsinyített hidmodellre s a maga dialektusában így tromfolta le az okvetlenkedőt:

— Wann mi das klane Ding da aushalt, wirts grosse aa d'Ochsen tragen! (Ha engem elbir ez a kis jószág, a nagy is elbirja majd az ökröket!)

A hatóságok is érdeklődtek a dolog iránt. Írásban is, szóval is eszmecserek kezdődtek, amelyek, ha kellemetlenekké váltak a nagy tervezőre nézve, az rendszerint ilyen formában adott ultimátumot:

— Ezt én jobban tudom: Kampfmiller.

Mégis türelmesek voltak vele szemben, sőt elhitték róla, hogy ő az igazi hidmessiás, mert állandóan tele volt angol és amerikai lappeldányokkal, amelyek az ő építkezéseit mutatták be. Csodálatosképpen mindig olyan lappeldányok kerültek elő, amelyekben a tervező neve nem szerepelt. Ha akadt mégis kétkedő, aki megkérdezte az önéreztésen goromba embert, hogy ezt vagy amazt a hidat csakugyan ő építette-e, ezt a titokzatos választ kapta:

— Csitt! Egy szót sem többet! Erről nem szabad beszélnem!

Maga József nádor is behatóan foglalkozott a Kampfmiller-féle tervvel. Személyesen tárgyalt a feltalálóval. A nádornak az iránt voltak aggályai, vajjon megvalósítható-e a terv az esetben, ha a még meg nem vizsgált folyamagyban a pillérelhelyezés akadályokba ütköznék. Kampfmiller készséges udvariassággal adta meg a választ:

— Akkor kissé odébb állítjuk a pillért, fenségl!

E válaszból a nádor megismerte emberét, aki felett tornyosulni kezdtek a fellegek. De még mindig a felszínen volt. Egy ízben hivatalos volt Úrményi országbíróhoz, kinek egyik vendége egy amerikai újságcikket mutatott fel egy Kampfmiller-féle hidról, amely alatt azonban egészen más építész neve szerepelt. Kampfmiller érezte, hogy már csak erős szerekkel tudja magát fenntartani. Kezébe vette a lapot és nyugodtan válaszolt:

— Ez egy zsurnaliszta aljas merénylete ellenem! Már eltettem láb alól a fickót!

A társaság jót nevetett a humoros ötleten, amelyet Kampfmiller még cifrákkal toldott meg. Uglátszik, ekkor tört ki rajta az örültség, mert csak evvel lehet megmagyarázni további viselkedését. Ezután u. i. már lépten-nyomon azt hangoztatta, hogy ő az emberiség üldözőinek bírāja és csak természetes, hogy ő ebben a minőségében már számos jogosult gyilkosságot követett el. Uzsorások, szivtelen adóvégrehajtók, zsarnok tisztviselők — kb. egy tucatnyi számban — pusztultak el az ő keze által, hogy ilyenképen az elnyomottak megmeneküljenek elnyomóiktól. Egy magafeltalálta azonnalható mérget használ erre a célra s azt az egyiknek fogpor alakjában adja be, a másikkal dohány alakjában szivatja el, a harmadikra csillogó rakéta formájában hullatja rá.

Minél sulyosabban tört ki rajta az elmebaj, annál józanabb formát öltött a pestbudai hid kérdése. Kampfmiller végre is elhagyta Pestet, ahol évekig szélhámoskodott a hidból és agitált a hidért. Mert ezt az egyetlen érdemét el kell ismerni. Bécsben halt meg ez a szálamrammeltő ember a negyvenes években. Talán az a hír ölte meg, hogy a Dunán a Széchenyi hidját építik és nem az övét, amelyet ő olyan gyönyörűen tudott elmutogatni a Hétválasztóban a szép pesti frajtláknak.